

Algemene informatie	
Thema	<p>Actiedomeinen</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Fietscultuur en campagnes ○ Diensten en services ○ Pilootproject <p>Type gebied/verplaatsing</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Woongebieden ○ Schoolomgevingen
Type voorbeeld	
Trefwoorden	Kinderfietsen, deelfietsen, uitleendienst, abonnement, circulaire economie
Foto of afbeeldingen	<div style="display: flex; flex-direction: column;"> <div style="margin-bottom: 10px;"> <p style="text-align: right;"><i>Beeld: Op Wiekeles (Gent)</i></p> </div> <div style="margin-bottom: 10px;"> <p style="text-align: right;"><i>Beeld: Fietsbieb (Brugge)</i></p> </div> <div> <p style="text-align: right;"><i>Beeld: Fietsotheek (Mechelen)</i></p> </div> </div>
Weblinks	<p>Aanbieders:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op Wiekeles (Gent): www.opwiekeles.be - De Fietsbieb (Brugge, e.a.): www.fietsbieb.be - Fietsotheek (Mechelen): www.fietsotheek.be - VeloKadee (Leuven): www.velokadee.be <p>Andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Video 'Op Wiekeles' valt in de prijzen' (AVS, 16 September 2015)
Samenvatting	<p>Kinderen groeien snel. Dat zorgt soms voor praktische problemen om kinderen aan een kwalitatieve kinderfiets op maat te helpen. Fietsende kinderen hebben immers geregeld een 'nieuwe' fiets nodig die past bij hun wisselende mogelijkheden en behoeften. Soms staat de gang of garage vol met fietsjes in afwachting tot het volgende kind erop kan rijden (wat plaats in beslag neemt). Soms wachten ouders met het aanschaffen van een nieuwe fiets omdat het kind er toch te snel uitgroeit (de fiets is te klein). Of omgekeerd, ze schaffen meteen een groter model aan (de fiets is te groot). Telkens een nieuwe fiets kopen kan ook een kostelijke zaak worden (kostprijs van fietsen). De tweedehandsmarkt kan daar zeker een antwoord in bieden,</p>

	<p>al ben je niet altijd zeker van de kwaliteit (duurzaamheid en veiligheid van de fietsen). De oplossing bestaat uit een soort van bibliotheek van kinderfietsen, een fietsotheek zeg maar. Dat is een uitleendienst voor kinderfietsen. Daar kan men via lidmaatschap en abonnement door middel van een deelsysteem fietsen gebruiken die op maat zijn van het kind. Daarmee kan je de fiets van je kind kan inruilen wanneer het vorige exemplaar te klein is. Door kinderfietsen met elkaar te delen, kunnen gezinnen heel wat euro's uitsparen. Toegang hebben tot een kinderfiets wordt zo belangrijker en waardevoller dan deze fiets zelf bezitten.</p>
Jaar van uitvoering	Sinds 2014
Contactgegevens	<p>Elke aanbieder heeft eigen contactpersonen. Pionier "Op Wielekes" maakt sinds 2016 werk van een Lerend Netwerk van zeer gelijkaardige kinderfietsdeelsystemen.</p> <p>Netwerk Bewust Verbruiken vzw Edinburgstraat 26 – 1050 Brussel Tel: 02/ 894 46 15 info@bewustverbruiken.be www.bewustverbruiken.be</p>
Projectbeschrijving (elementen om te bespreken)	
Doel van het project	De opzet van een fietsotheek is meervoudig. Centraal staat de mogelijkheid om elk kind aan een kwalitatieve kinderfiets op maat helpen. Daarnaast willen de projecten ook niet-meer-gebruikte kinderfietsen, soms ook kinderzitjes, loopfietsen, aanhangfietsen, e.d. verzamelen. De initiatieven willen meer kinderen aan het fietsen te krijgen, en tegelijkertijd een milieuvriendelijk en sociaal project op te bouwen, dat bijdraagt aan leefbare, duurzame en sociale buurten.
Locatie	Het pilootproject Op Wielekes te Gent heeft haar depot bij de Fietskeuken (Ledeberg). Andere projecten zijn onder meer de Fietsbieb (Brugge, thans uitleenpunten in provincies West-Vlaanderen en Antwerpen), Fietsotheek (Mechelen), VeloKadee (Leuven), A'pen op wiertjes (Antwerpen) en Minivelo (Roeselare). De website van Op Wielekes (www.opwielekes.be) geeft een actueel overzicht van zowel Op Wielekes Depots als alle andere kinderfietsdeel-systemen.
Uitwerking en uitvoering	<p>Er zijn in Vlaanderen ondertussen een aantal voorbeelden van het concept van bibliotheek voor kinderfietsen. Ze mikken meestal op ouders met kinderen tot 12 jaar. De lokale uitwerking en uitvoering kan daarbij een aantal verschillen vertonen. We stellen hier vier in het oog springende voorbeelden voor:</p> <p>1) Op Wielekes (Gent)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op Wielekes ging in 2014 in Gent van start als project van Netwerk Bewust Verbruiken. • Kostprijs: 30 euro/jaar/kind, en een waarborg van 70 euro. Wie een eigen fietsje inbrengt, krijgt een jaar gratis lidmaatschap cadeau. • Het project dat anderen inspireerde maakt kwalitatieve kinderfietsen toegankelijk door middel van een deelsysteem. Jonge gezinnen die lid zijn van Op Wielekes kunnen een loopfiets, een aanhangfiets of een kinderfiets gebruiken. Leden van Op Wielekes groeien mee met het aanbod. Naarmate hun kinderen groter worden, gebruiken ze wat ze op dat moment nodig hebben. Op Wielekes ging van start in Gent, de kinderfietsen krijgen een plek in de Fietskeuken Ledeberg. <p>2) Fietsbieb (Brugge, thans uitleenpunten in provincies West-Vlaanderen en Antwerpen)</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Fietsbieb ging in 2015 in Brugge van start als een initiatief van beweging.net West en is een project binnen Door Ons Volk Voor Ons Volk vzw. • Kostprijs: 20 euro/jaar/kind, en een waarborg van 20 euro. Wie een kinderfiets, in goede staat, aan de fietsbieb schenkt, krijgt 1 jaar fietsgeld in ruil. • Uitvoering: de werking van de fietsbieb draait op vrijwilligers. De fietsbieb droomt ervan een uitleenpunt uit te bouwen op zo veel mogelijk plaatsen en heeft thans uitleenpunten in provincies West-Vlaanderen en Antwerpen. Daar is niet alleen een groot aanbod aan kinderfietsen en een uitgebreide ploeg vrijwilligers voor nodig, maar ook degelijke locaties. <p>3) Fietsotheek (Mechelen)</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Fietsotheek ging in 2016 in Mechelen van start als initiatief het Fietsatelier Mechelen (Fietspunt Mechelen) en 't Atelier, in samenwerking met de stad Mechelen. • Kostprijs: 40 euro/jaar/kind (loopfiets 20 euro/jaar/kind), of 25 euro/half jaar/kind, en een waarborg van 50 euro. Je kan betalen met de 'talentcheques' van stad Mechelen. Als je zelf een kinderfiets schenkt aan de Fietsotheek, krijg je 50% korting op een abonnement. • Uitvoering: door 't Atelier, sociale werkplaats vzw. Fietsen krijgen geregeld een onderhoud door de eigen vakmensen, zij doen ook herstellingen aan democratische prijzen. <p>4) VeloKadee (Leuven)</p> <ul style="list-style-type: none"> • VeloKadee ging in maart 2017 in Leuven van start, als project van een project van vzw Velo. • Kostprijs: 60 euro/jaar/kind. Via de UitPas is er ook een kansentarief.

	<ul style="list-style-type: none"> Velokadee werkt met kinderfietsen van een Duits merk, gekend om de kindvriendelijkheid van de fietsen met lage instap om vlot op- en af de fiets te stappen en die genderneutraal zijn. Bovendien kan je bij Velo terecht voor het gratis onderhoud van deze kinderfiets. Velokadee wordt gerealiseerd aan de hand van sociale tewerkstelling. 	
Huidige stand van het project	Lopende	
Afstemming beleidsdomeinen	In het kader van het Burgemeestersconvenant kan een kinderdeelfietsstelsysteem bijdragen tot een klimaatvriendelijke, kindvriendelijke en mobiele stad. De meeste aansluiting is er dan ook met gerelateerde beleidsdoeleinden die aansluiten bij milieu (spullen delen, duurzame mobiliteit), mobiliteit en sport (fietsen), sociale zaken (ontmoeten en gemeenschapsvorming, vervoersarmoede, sociale economie (fietsherstel,...)), gezondheid (fietsen).	
Participatie	Participatie hangt af van de opzet en organisatie van het concrete kinderdeelfietsensysteem. Continuïteit is alleszins essentieel om nieuwe mensen te bereiken. Vaste openingsuren en sterke vrijwilligers zijn daarbij belangrijk. Het aanbod kan na een goede doorstart zelfstandig verder draaien op vrijwilligers of het wordt geïntegreerd in de werking van een initiatief of organisatie in de wijk. Netwerk Bewust Verbruiken is voorstander van een ontzorgende organisatie of gemeente. Dat betekent dat iemand werk het kinderdeelfietsstelsysteem kan verrichten als onderdeel van zijn/haar job. Het is handig als deze persoon coördinerende taken op zich neemt, zoals contact onderhouden en afspraken maken met gebruikers en partners, vrijwilligers werven en het beheren van de fietsjes en de administratie ervan. Vrijwilligers worden dan ingezet bij het openhouden van het depot, extra activiteiten en eventueel fietscontrole en herstel.	
Betrokken partijen	Het aanbod kan groeien vanuit diverse strekkingen: vanuit buurtbewoners of een burgerinitiatief, vanuit een school of vanuit de gemeente zelf. Een gemeente kan het aanbod zelf inrichten door een lokale groep te ondersteunen of door lokaal sociale economie bedrijven, fietspunten, kringwinkels,... aan te moedigen en te ondersteunen bij de opstart. Een gemeente kan een belangrijke rol spelen in het samenbrengen van de verschillende stakeholders. Veel kinderdeelfietsstelsystemen werken samen met (coördinatoren van) reïntegratieprojecten en sociale werkplaatsen. In veel gemeenten bestaan projecten om mensen die om wat voor reden dan ook langdurig werkloos zijn, weer aan het werk te helpen, of een dagbesteding te geven. Binnen deze projecten werken mensen vaak met hun handen. Men kan proberen om het netwerk van de seniorenvereniging in je woonplaats aan te spreken. Contact op met technische en beroepsscholen in de regio is ook zinvol. Samenwerking met diensten kan divers zijn, vb. Sportdienst, Sociaal huis en O.C.M.W., Dienst mobiliteit, Samenlevingsopbouw, Jeugdendienst...	
Personele en financiële inbreng	<p>Vooral tijdens de opstartfase moeten de nodige kosten worden gedaan: het aankopen van fietsjes, materiaal, promotiemateriaal,... Hiervoor kan je op zoek gaan naar verschillende inkomstenbronnen. Hieronder vind je een overzicht van de werkmiddelen bij de opstart van Op Wielekes</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1500 euro promotie (website, flyers, fietsstickers) - 2300 euro fietsgereedschap (inrichting fietskeuken, is dus redelijk uitgebreid) - 2000 euro voor aankoop tweedehandsfietsen, fietsmakers die deze fietsen in orde zetten en checken,... - Personeelskost. Een werking volledig gedragen door vrijwilligers is zeker mogelijk maar kan alleen maar versterkt worden als een organisatie of overheid deels ontzorgt. Denk bijvoorbeeld aan een medewerker bij een buurthuis, kringwinkel, organisatie, sociale werkplaats, milieudienst van de stad, vormingplus of samenlevingsopbouw. Een stad of gemeente zou in een convenant hier iemand 0,2 FTE voor kunnen vrijstellen, een dag in de week. Minimale personeelskost voor deze persoon is "aantal uren openen depot" (in geval van Op Wielekes is dit 2 x 0,5 dagen/ maand 1 dag/ maand) en 2 dagen/ maand administratieve en logistieke opvolging. Vrijwilligers kunnen bijdragen aan promotie, infoactiviteiten opzetten, fietsherstel voorbereiden of uitvoeren, het depot openhouden,... Voor nieuwe potentiële gebruikers kunnen de steeds wisselende aanspreekpersonen een drempel vormen. Een vaste medewerker (bv. een opbouwwerker) die aanwezig is kan hier een antwoord op bieden. 	
Wijze van financiering	Op Wielekes Ledeberg kreeg subsidies van Vlaanderen (Thuis in de stad) in de opstartfase en vervolgens van Delhaize fonds, stad Gent en Oost-Vlaanderen.	Opmerkingen: Netwerk Bewust Gebruiken gelooft dat het concept Op Wielekes op termijn - wanneer een bepaald aantal leden bereikt is - zelfbedruipend kan worden. Bij de opstart zijn er echter kosten. Een ondersteuning door een organisatie, door een subsidie, door sponsoring is dan ook aan te raden. Extra inkomsten kunnen worden gegenereerd door het organiseren van benefietfeesten en/of -activiteiten. En, door de vrije bijdragen die door niet-leden worden gegeven zoals bijvoorbeeld aan de Fietskeuken. Gedurende de jaren groeien de inkomsten en worden de uitgaven in principe kleiner. Er is wel een voortdurend onderhoud van de fietsen nodig maar aankoop van nieuwe fietsen of een jaar gratis abonnement verminderd.
Evaluatie en opvolging	Op Wielekes werd in 2015 bekroond door het Fonds Delhaize Group van de Koning Boudewijnstichting. De prijs ging naar initiatieven die de goede sfeer in een wijk, dorp of stad bevorderen. Dankzij de steun van het	

	<p>Fonds Delhaize Group (4.775 euro) kon Op Wielekes een mobiele fietskeuken met een goede basisuitrusting opzetten. De rest van het budget werd gebruikt om extra tweedehandsfietsjes aan te kopen om de fietsbibliotheek te laten groeien en zo de instapprijs zeer laagdrempelig te houden. In 2015 was Op Wielekes tevens een van de laureaten in de wedstrijd Radicale Vernieuwers van de krant De Standaard.</p> <p>Met steun van de Provincie Oost-Vlaanderen ontwikkelde Netwerk Bewust Verbruiken een opstartpakket. Hiermee helpen ze op weg om een depot op te starten in jouw omgeving. Ze bundelden ervaringen – het vinden van een geschikte locatie, hoe partners en vrijwilligers samenbrengen, hoe fietsjes en materiaal verzamelen, financiering, perswerking en promo, het aantrekken van de bezoekers – waardoor je sneller op weg kan. Hoe meer kinderen op de fiets, hoe beter! Dit opstart pakket is dan ook gratis en voor iedereen. Wel vragen ze de verspreiding via hen te laten verlopen. Zo hebben ze zicht op potentiële nieuwe depots.</p>
Impact	<p>Op Wielekes (Gent)</p> <p>Het concept 'Fietskeuken' is komen overwaaien uit Wenen en bestond in Gent reeds in de Brugse Poort. De Fietskeuken is een open fietsatelier waar mensen terecht kunnen om hun fiets te herstellen, al dan niet met behulp van een vrijwilliger. Het idee van de Fietskeuken is dat je een ruimte, materiaal en kennis centraal beschikbaar stelt aan een buurt om aan fietsherstel te doen. Zo'n Fietskeuken zet 100% in op buurtgericht delen, zelfredzaamheid en ontmoeting creëren. Tegen een vrije bijdrage kan iedereen gebruik maken van het materiaal en kunnen ze hulp van vrijwilligers inroepen. De vrijwilligers zijn aanwezig om bij te staan met raad en daad. Met dit principe wordt de drempel zo laag mogelijk gehouden. De Fietskeuken slaagt erin een breder publiek te laten samenkomen rond fietsherstel en betekent een verbreding van het publiek dat Op Wielekes aantrekt. Belangrijk is ook dat de Fietskeuken geen concurrent wil zijn voor de zelfstandige fietsenmaker. Een aantal zeer frequent gebruikte en goedkope onderdelen worden te koop aangeboden, bv. remkabels, remblokjes, binnenbanden. Voor andere stukken wordt doorverwezen naar de fietsenmaker.</p> <p>Fietsbieb (Brugge)</p> <p>In Brugge opent in 2015 de eerste Fietsbieb officieel haar deuren. Vanaf het voorjaar 2016 volgden andere steden en gemeenten in de regio. Bij de start stonden reeds zeventig fietsjes te blinken. Sommige zijn zelfs nieuw, maar de meeste tweewielers komen van de kringwinkel. Vooraleer ze uitgeleend worden zorgt de Fietsbieb er voor dat de fietsjes op punt staan en zo nodig hersteld worden. Dat gebeurt via sociale tewerkstellingsprojecten, bijvoorbeeld via Groep Intro. <i>"De Fietsbieb wil vanaf het voorjaar op meerdere plaatsen in de regio een uitleenpunt openen om overal mensen de kans te bieden goedkoop een degelijke kinderfiets te ontlenen. Zo zijn er in Beernem en Langemark-Poelkapelle al vergevorderde plannen om in het voorjaar een Fietsbieb te starten. En ook in Jabbeke, Oostende, Oostkamp, Torhout, Zedelgem en de Westhoek (De Panne, Koksijde, Nieuwpoort en Veurne) is er veel interesse"</i>, maakt Lien De Raes, coördinator van het project, het plaatje compleet.</p> <p>Fietsotheek (Mechelen)</p> <p>In augustus 2016 opende de Fietsotheek de deuren. <i>"De Mechelse Fietsotheek heeft succes want in enkele maanden tijd werden een 100-tal abonnementen geboekt. Dit aantal willen we tegen de lente van 2017 nog uitbreiden. In elk geval beogen we met de fietsotheek een dienstverlening voor een sociale mix van Mechelse gezinnen"</i>, zei schepen van Sociale Economie, Katleen Den Roover. Voor 2017 werden enkele nieuwigheden gepland. Zo wordt het mogelijk om een seizoensgebonden abonnement voor een half jaar te nemen. <i>"We maken als stad stevig werk van Mechelen Fietsstad. Om alle Mechelaars de kans te geven gebruik te maken van dit systeem, kunnen vanaf nu ook de talententickets gebruikt worden voor de aankoop van een abonnement"</i>, stelt schepen van Mobiliteit Marina De Bie.</p>
Leereffecten	<p>Voordelen voor de klant zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Altijd een veilige fiets. Goed onderhouden en in prima staat. - Altijd een fiets op maat van je kind. Ergonomisch en comfortabel. - Geen dure kinderfietsaankopen. Bespaar honderden euro's met fietsaankopen voor je kroost. - Geen overvolle gang of garage. Met kinderfietsen die je niet meer gebruikt.
Onopgeloste vragen	<p>Sinds 2016 is Netwerk Bewust Verbruiken en Op Wielekes gestart met een lerend netwerk. Bedoeling is om van elkaar te leren door het delen van best practices, knelpunten en lessons learned. De missie werd gezamenlijk bepaald. Het lerend netwerk komt 1 of 2 keer per jaar samen en wisselt uit via e-mail. Op wielekes is de drijvende kracht en zal ook zoeken naar gezamenlijke promotieactiviteiten. meer info: www.opwielekes.be en info@opwielekes.be.</p>